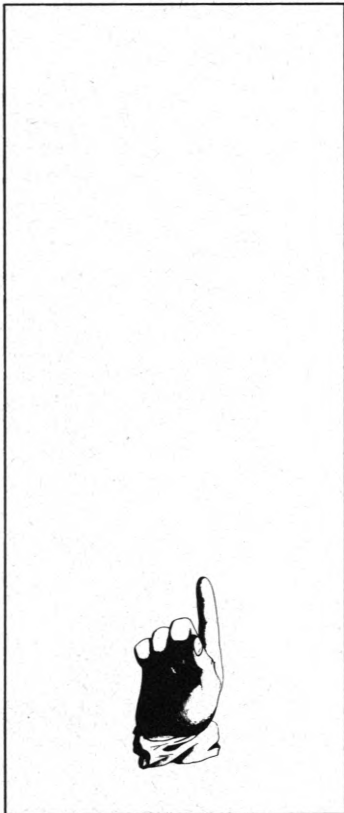

DEBAT

IDEOLOGIKRITIK

Lederen i Kosmorama 109 »Filmkritik og »virkelighed« inddrager et citat fra undertegnede debatindlæg (Kosmorama 108 »Klassekamp og massemedier«), derfor denne korrektion. Ved hjælp af retorik og citatudpluk kommer man nemt til at fordreje det konkrete en hel del. Morten Piil postulerer således ved hjælp af undertegnede og Philip Lauritzens citater modsætningen mellem æstetik og politik. (Philip Lauritzen og undertegnede repræsenterer for M.P. her den politiske side af synthesen). Æstetikens repræsentationsformer, dens strukturer, teknik etc. fremhæves af M.P. som værende »ikke politiske«. De forudsætninger, der betinges hos en filmkritiker, er, at han arbejder »efter bedste evne« (hvilket vel for de fleste filmkritikere vil sige at han/hun ser mange film), for at kunne afdække »hvad den (filmen) gennem sit helt specielle, individuelle sprog udtrykker. Først da vil han være berettiget til at anlægge sin politiske eller moralske synsvinkel . . .«. I mit tidligere indlæg fremhæves imidlertid (desværre ikke uddybet), at denne modsigelse er et falsum, hvilket fremgår af dette citat: »... da jo det progressive borgerskabs tanker

hersker i medierne, bl. a. fordi selve mediestrukturen (sproget) er ideologisk bestemt«. Det der herigennem menes er, at en politisk synsvinkel ikke blot kan inddrages i vurderingen. Den må også indgå i selve analysen, i det M.P. kalder »at anskue en film æstetisk«, for at afdække disse ideologisk bestemte koder, der indgår i filmens tanke og handlestrukturer. Modsætningen som M.P. opfatter den mellem æstetik og politik undgår, at man som kritiker bevidst inddrager mere samfundsmæssigt væsentlige felter (og sin egen specifikke praksis og historie), felter som også afspejles i æstetikens immanente ideologi (se Søren Kjörup »Film-virkelighed-ideologi« Kosmorama 103, som et eksempel).

Den elendige danske filmkritik inddrager ikke disse felter og svarer derfor netop til Philip Lauritzens beskrivelse af den virkelighedsfjerne filmoman, der sidder skjult i biografens trygge mørke, udelukket fra en virkelighed, der ikke er abstrakt, men såre konkret. At anskue en films æstetik blot efter bedste evne resulterer i en læsning, der »reproducerer« den eksisterende samfundsstruktur og dennes værdisystem bl. a. fordi en sådan læsning kun bygger på en arv fra tidligere film, at altså koder og strukturer aldrig sættes i relation til felterne udenfor. En reel kritisk (ideologisk) læsning forudsætter, at en kritiker først og fremmest er i besiddelse af en samfundsteori og metode, dernæst at en sådan teori og metode »indbygges« i et filmanalytisk (semio- logisk) begrebsapparat. Marxismen er en metode med en teori (materialismen), og kan dermed ikke, som M.P. gør det, sidestilles med kvindefrigørelsespolitisk og kristen moralsk (den kunne være en metode for kvindepolitikken), som værende »ideologiske« synsvinkler og analogt hermed »ideokritisk« kritik. Jeg mener tværtimod, på grundlag af især Altvussers videnskabelige forskning, at ideologi er den måde, hvorpå mennesker umiddelbart (imaginært) oplever deres forhold til verden og samfundet. At en kritiker derfor arbejder ud fra en marxistisk metode og teori, gør ham ikke i traditionel forstand ideologisk, men videnskabelig og dermed konkret: til en, der oplever *de faktiske forhold* i verden og samfundet. Jeg fastholder derfor *min* betydning af sætningen: »lad os kritisere filmen (medierne) politisk«.

PS. Da pladsen ikke tillader en uddybning af disse meget komplicerede problemer, vil jeg henvise til »die asta«s serie om ideologikritik (nr. 16, 17, 18 og 19) og til Peter Larsens artikler i samme nr.

Albert Astrup Christensen

ANG.: OVERSETE FILM

I »Kosmorama«s indlæg om oversete film i nr. 109 har man desværre overset, at et par af filmene har været vist i TV. Det drejer sig om »Keresztelö« (Dåben) fra 1967, der blev udsendt 11.8.1970 og »The Cool World« (En by i New York) fra 1963, der blev udsendt 14.6.1969.

Samtidig kan jeg oplyse, at andre af de nævnte film allerede er indkøbt for TV, ligesom enkelte »Faces« er, efter hvad der er oplyst over på forhandlingsstadiet.

En film som John Cassavetes' »Faces« er, efter hvad det er oplyst over for os, trukket tilbage fra distribution; efter sigende fordi Cassavetes var utilfreds med den. Det havde han nu ikke behovet. Det samme kan ikke siges om enkelte andre af de nævnte instruktører og deres film.

Samtidig vil jeg gerne understrege, at jeg ikke »efterlyser« film af András Kovács. Hans film er lige så lidt egnede til eksport som Marin Karmitz' eller Carlos Diegues' film.

Alt i alt er listen en inspiration for os.

Poul Malmkjær

PS. Chr. Braad Thomsen gør sig på side 195 lystig over, at en Fassbinder-film er »smuttet ind ad bagvejen« i TV's repertoire via teater-sektionen. Til Braad Thomsens oplysning: sektionen hedder Sektion for film og udenlandske TV-spil, så det er altså også os.

pm

SVAR:

Når Poul Malmkjær overlegent konstaterer, at Carlos Diegues' film ikke egner sig til eksport, falder hans vurdering helt sammen med det brasilianske regimes, der først nedlagde totalforbud mod »Os Herdeiros« og siden tillod den i beklippet form, da det trak op til international skandale. Han står samtidig i modsætningsforhold til en række førende internationale tidsskrifter som »Sight and Sound«, »Cahiers du Cinéma« og »Positif«, der alle har omtalt både Diegues' og Karmitz' film i meget rosende vendinger. Men danske fjernseere skal altså fortsat være afhængige af Poul Malmkjærs private filmmag, - medmindre de da har haft mulighed for at dreje om på svensk TV, der har vist både Diegues' og Karmitz' film.

Jeg ved naturligvis godt, at film og TV-spil hører under samme afdeling, og Malmkjær ved lige så godt, at hvad jeg hentydede til var, at TV's teaterkonsulenter har antaget en Fassbinder-film, efter at filmkonsulenterne med indædt stædighed har afvist hele hans produktion.

Chr. Braad Thomsen